

Svarjenje!

V 41. listu lantskih Novicah so černe bukve osramotile tiste razsajavce, ki pridejo iz kmetov v Ljubljano na ogled za vojaško nabéro (rekrutirengo). Kér se je 3. dan tega mesca spet vojaška nabéra pričela, je potreba, da se za vojaški stan odločeni fantje imenovaniga svarjenja takó opomnijo, da bi sicer veseliga serca — čeravno ukaje — na ogled hodili, gerdiga nadleževanja, pretepanja in sploh živinskiga vedenja pa se skerbno varovali.

Zraven tega je potreba mlade fante še ene druge gerde razvade opomniti, to je, samovoljniga pokvarjenja svojiga života in svojih udov. Najdejo se pri pregledovanji fantje obdani s takimi telesnimi madeži, ktere so si sami naredili. Nekteri imajo zobé pobíte ali popiljene; drugi imajo rudečkaste in vnete oči; nekteri imajo na nogah rane; drugi imajo perste posekane, sključene ali pa kako drugači popačene; nekterim teče iz ušes smerdljiva sokrovca i. t. d. Za take gerdúne so černe bukve premalo černe — oní se postavnih kazin (štrafing) vredne storé, in postanejo černi vès čas svojiga življenja pred Bogam in pred ljudmí. Samovoljni pokvarjenci prelomi prvič božjo zapoved, ki si svoj život, shrambo neumerjoče duše in božje podobe, svojimu nebéškemu stvarniku nasproti, popači; — prelomi drugič cesarsko postavo, zato se ima po strahovavnih bukvah II. dela samosvoje pokvarjenje (Selbstverstümmung) z ječo od 14 dni do treh mescov pokoriti; in če se je pokvarjenje zato storilo, da bi se prestopnik vojaškemu stanu odtegnil, bo on, kader je kazin dostal, k tisti, vojaški službi vversten, per kateri ga, čeravno poškovovaniga, rabiti morejo.

Samovoljno pokvarjenje telesa, ali na goljufijo narejene rane in bolezni zdravniki koj spoznajo in goljuf je sebe nar bolj goljufal.

Nehajte tedaj take malopridne dela dopernašati, po kterih le pomanjkanje sramožljivosti in prave hrabrosti (kuraže) razodévate in svojo neumnost kažete; pomislite, da je veliko bolj, stopiti v častno vojaško službo, ki so jo milostljivi Cesar na 8 let perkrajsali, kakor vès čas svojiga življenja imeti spačene ude, in očitno znamnje na sebi nositi, da ste se hotli kadaj lesici na rép vsesti!

M. A.

Odperto pismice

Goriški družbi zoper terpinčenje žival.

Od gospoda kaplana pri M. D. v P. blizo Ljubljane smo slišali, da je pri velikonočnim izpraševanju — po dokončanim cerkvenim poduku — malim otrokam obojiga spôla miloserčnost do žival razlagal, povesti s podobami ž njimi bral in serca otročičev takó močno za milost do uboge živali vnel, da so mu, ko so spet k izpraševanju prišli, vselej nespodobne dela, ki so jih med tem od ljudi dopernašati vidili, zatožili in sicer s takó očitno nevoljo od njih govorili, da jih je bilo veselje poslušati. Tožili so posebno tudi čez Lahe, ki v tem kraji železnico delajo, da na vso moč mačke lové, jih neusmiljeno ubivajo, iz kože devajo in jedó.

Hvale vredni gospod delíjo med otroke tudi „povesti s podobami“, natisnjene od Tebe in našiga milostljiviga kneza in škofa. Kér so jim pa te bukvice že pošlé, smo v hvalo taciga lepiga ravnanja jim podarili unidan 10 iztisov Tvojih povést, kér vémo, da Ti tako prizadevanje iz serca rada podpiraš. Častitljivi gospod kaplan so tudi v Tvojo družbo zapisani in blagor Ti, če imaš veliko tacih udov! Po tacih podpornikih bo seme milosti, ki ga Ti po peterih deželah seješ, veliko sladkiga sadú prineslo, in očitno bo kot

sonce, da Tvoji nameni niso le prazne besede, ampak žive dela, ki kalijo iz mladih serc, kterim je bila miloserčnost do žival že zgođej vcepljena, da, kér se clo ne prederznejo z živaljo neusmiljeno in hudobno ravnati, tudi s svojim bližnjim ne bodo gerdó ravnali. Kdor mladost miloserčnosti do žival vadi, je enak pridnimu vertnarju, ki na divje drevesca žlahtne cepiče cepi — in kér od tacih vertnarjev Ti rada slišiš, smo Ti pisali to pismice. Vredništvo Novic.

Častno vpeljanje

Njih milosti novoposvečeniga Teržaško-Kopriškega škofa gosp. Jerneja Legata v Terstu.

Drugo nedeljo po veliki noči, to je, 18. dan maliga travna so nastopili milostljivi škof stol Teržaško-Kopriške škofije v Terstu s toliko slavnostjo, da to praznovanje — kakor laški Teržaški časopis piše — ni bilo le slovesno duhovno obhajilo, temuč dan veselja za celo Teržaško mesto, ktero je očitno na znanje dalo, kakó ljubi so vsimu ljudstvu novi škof.

Že pred poldevetimi zjutraj so se zbrali v novi cerkvi sv. Antona gosp. korarji in druga duhovšina, c. k. mestna gosposka, mestno odborstvo, učeniki c. k. kupčijske in brodniske šole, tudi učeniki c. k. latinskih šol, vodja c. k. glavnih nemških šol i. t. d. i. t. d. Nad cerkvijo je bil v latinskem jeziku sledeči nadpis: „Veselíte in radujte se mestnjani, vsi prebivavci in gosti! On sam je tukaj, naš željno pričakovani škof Jernej. — Bog te sprimi serčno zaželjeni! veselje pobožnih; lep s škofjo kapo, še lepši pa zavoljo svoje kreposti. Vsigamo-gočni Bog naj te blagoslovi in ohrani!“

Ko so škof v cerkev prišli, Jih je glavár mestne gosposke s serčnim nagovorom sprejel. Potem je bila tiha maša. Po maši se je podala cela procesija čez terg sv. Petra, kjer je bila mestna straža postavljena, v cerkev sv. Marije, kjer so škof kratko duhovno opravilo imeli, in od tod v stolno cerkev sv. Justa. Procesija je bila tako vverstena, da so nar prvi šli ubogi iz mestne ubožnice sparama; potem razne bratovšine z banderi sparama; poglavitna mestna šola, po štirje v versti; poglavitne nemške šole ravno takó; pevci ravno takó; latinske šole sparama; akademija ravno takó; škofovi služabniki. Za temi je prišla duhovšina, korarji stolne cerkve, za njimi pa milostljivi in prečastiti škof; za škofam mestna gosposka in mestno odborstvo. Na obéh stranéh od duhovšine do mestnih odbornikov je spremíla straža procesijo, kteri se je pridružilo silo veliko ljudstva. — Hiše po vsih ulicah, kjer je procesija šla, so bile na vso moč okinčene, in veseliga ljudstva, ki je hotlo svojiga noviga škofa viditi in od Njega blagoslov prejeti, je bilo toliko, da se je vse térlo. Tudi stolna cerkev sv. Justa je bila od zunej praznično okinčena; ko so škof s procesijo v to cerkev prišli, so pevci zapeli zahvalno pesem, ki jo je slavni laški mojster, L. Ricci, kakor tudi muziko za škofovo mašo nalaš za ta dan zložil.

Zdaj so nastopili milostljivi škof svoj sedež in v popolni škofji obleki s pastirsko palico v roki in mitro na glavi so opravljali navadne obrede in potem so sveto mašo péli, pri kteri so deželni poglavár grof Stadion z veliko množico deželne gosposke in ljudi iz vsih stanov, pa tudi starši, brata in sestre milostljiviga škofa pričijoči bili.

In takó so bile cerkevne svete opravila dokončane!

Preden je bilo krasno kosílo napravljeno, pri kterim je bilo veliko duhovnih in deželskih gospodov zbranih, so se prečastiti škof podali k ubogim, kterim so — v praznovanje veseliga dneva — mestnjani napravili prav

bogato gostijo in sleherniga razun kosila še obdarovali z obleko in tudi z denarjem, h katerim so še tudi milostljivi škof obile darove pridjali. Ljubeznjivi škof so se prav po očetovsko nekoliko časa pogovarjali z ubožčiki, ki so se od veselja jokali, de se jim je taka čast in milost zgodila, in so hrepeneli rokó milostniga gospoda škofa kušniti.

Pri krasnim kosilu je bilo vse veseliga serca, in zdravice, ki so se tu napivale, so veselje še poviksale. Pervo zdravico so napili Njih ekscelencija deželni poglavár „presvitlimu Cesarju Ferdinandu;“ potem milostljivi škof „svetimu Očetu Papežu, vikšimu dušnimu pastirju, in vsim njegovim ljubim ovčicam;“ v katerih imenu je potem predstojnik mestne gosposke zdravico napil „visoko častitimu novimu škofu.“

Veliko spoštovanje do milostljiviga noviga škofa očitno na znanje dati, je v spomin tega dneva mestno odborstvo dalo krasne bukve natisniti, v katerih se bere zgodovina Teržaške škofije, njenih škofov in več družih lepih reči. Iz teh bukev je bila tudi vzeta lepa pesem, ki je bila v poslednjim Novičnim listu natisnjena, in kjer stojijo tudi še 2 latinski, ena laška in ena nemška pesem enaciga namena. —

Kakor vsakteri novoizvoljeni škof dajo pri nastopu svoje škofije pastirski list na svitlo, so ga dali tudi Teržaško-Kopriški škof in sicer v latinskem in laškem jeziku; nam pa so prijazno privolili, ga v slovenski jezik prestaviti. Drugo pot bomo prinesli svojim braveam tisti del Njih pastirskiga lista, ki so ga milostljivi škof posebno svoji čedi — ljudstvu — namenili.

Pismo iz Amerike.

Is poslednjiga pisma, ki so ga naš častitljivi roják, gosp. Miroslav Baraga, svoji sestri gospé Amalíi Greselnovi, lastnici Trebniške grajsine 24. Kimovca p. l. iz Makinaca pisali, nam je perpušeno, važniši verstice tudi v Novicah razglasiti. Celo pismo je polno veselih novic, kakó srečno se med Indijani katoljska véra razširjuje; gosp. Baraga pa na dalje še tudi tole pišejo:

„Nidavnej, kar sim iz Detroita nazaj prišel, kjer sim skozi dva mesca bil, de sim nov natis naših misijonskih bukvic v indijanskim jeziku poskerbel. Vsa zaloga v letu 1837 v Parizu natisnjenih bukev nam je večidel pošla, in brez teh bukvic bi tukajšni misijonarji ne mogli shajati, zakaj silno veliko Indijanov že zna brati, in vsi imajo veliko dopadajenje nad molitevskimi bukvami.“

„Neke dni preden sim indijanski kraj L' Anse zapustil, kjer je milostljivi Bog mojim opravilam posebni blagoslov dodelil, so prišli ljudomili Detroitški škof, gosp. Lefevre, sémkej in so s svojo prijaznostjo in s svojo gorečo besedo serca novih kristjanov takó vžgali, de bo tukaj zasejano seme naše svete vére gotovo prav veselo kalilo. Pri ti priložnosti so tu tudi z veliko slovesnostjo družbo treznosti osnovali, v katero so vsi odraseni keršeni Indijani stopili. Ginjeniga sercá smo bili tega priča. Visoko častitljivi škof v praznični škofji obleki so stali pri mizi sv. obhajila, in so v rokah držali listke, na katerih je v indijanskim jeziku zapisano stalo: „Jez I. I. se odpovém popolnoma in za vselej vsim hudim vinskim pijačam, in prosim Bogá, de bi mi svojo pomoč za spolnjenje te moje obljube milostljivo dodelil.“ Zdej so zbrani Indijani zaporedama pred škofa pokleknili, in ko so sleherniga blagoslovili, ki je k ti družbi pristopil, so jim podali listek imenovane družbe. Z veseljem so ljubi Indijani to obljubo storili in jo tudi — zvestó

„zvestó deržé. To je neizrečeno vesela reč, če se pomisli, de so ravno ti Indijani malo poprej silni pijanci bili in v pijanosti eden družiga ubijali in več družih pregreh dopernašali. Ali ne osramotijo ti divji ljudje naših omikanih narodov, ki se visoko čez nje povzdigujejo in vunder toliko moči v sebi nimajo, de bi zamogli pregrešnim razvadam slovó dati! — Pri ti priliki so škof tudi 5 odraslih ajdov v ti okolici (L' Anse) kerstili, ki so bili edini nekeršeni Indijani tukajšne misijonske okrajne.“

Kramarija „pri Kovaču“

v Šiški poleg Ljubljane gosp. Ferdinanda Šmida je oznanila kmetijski družbi, de bo napravila zalogo vsih navadnih in tudi novih semen detelj, trav, drevés in družih sadežev, po katerih kmetovavci poprašujejo. Tudi bo vsako naročilo za ptuje semena rada prevzela. Kér se kmetijska družba ne more s semen-skim kupčevanjem in naročevanjem pečati, nam je to oznanilo toliko ljubši, kér vémo, de se bo imenovana kramarija prizadevalo, vsakimu kupovavcu z dobrim blagam in po ceni postreči. Vredništvo.

Oznanilo prijatelam južnoslovanske literature.

Od slavniga in braveam „Danice“ in „Zore“ dobro znaniga pesnika Mirka Bogoviča so ravno na svitlo prišle različne poezije pod nadpisam: Smilje in Kovi-lje. Cena lepo natisnjene knjige je 30 krajc. v srebru. — Od ravno tega pesnika se zamorejo še tudi nekteri iztisi „Ljubice“ dobiti, cena je 20 krajc. — V bukvarnici gosp. Lerherja v Ljubljani so na prodaj.

Žalostno oznanilo.

29. dan maliga travna je umerl Goriški kó-rar, visokočastitljivi gosp. Balant Stanig, vikši šolski ogleda, začetnik družbe zoper terpinčenje živali i. t. d. Z njim zgubi Goriška škofija na vse strani pridniga, neutrudljiviga in neprecenljiviga možá, pa tudi slovensina gorečiga prijatla in podpornika, ki zasluži, de bi njegovo življenje v Novicah popisano bilo. *) Rojen je bil 12. Svečana 1774 v Bodrešu na Goriškem. Cigale.

*) Tudi Novice se jokajo na grobu rajneiga, ki jim je od perviga začetka noter do zadnje ure zvest prijatelj bil. Spodobi se tedej, de se njegov spomin tudi v Novicah po življenjopisu ohrani, za kteriga njegove prijatle v Gorici in pa častitiga dopisnika, gosp. Cigaleta prav lepo prosimo, de bi ga z združeno pomočjo sestavili in nam poslali.

Vredništvo.

Vganjka zastavice v poslednjim listu je: Luna, ktera le od sonca svojo svitlobo dobiva.

Žitni kup. (Srednja cena).	V Ljubljani		V Krajnju	
	1. Velikiga travna.		26. Maliga travna.	
	gold.	kr.	gold.	kr.
1 mernik Pšenice domače....	3	3	3	7
1 » » banaške....	3	—	3	12
1 » Turšice.....	1	57	2	12
1 » Soršice.....	—	—	2	40
1 » Rži.....	2	20	2	21
1 » Ječmena.....	1	50	2	—
1 » Prosa.....	1	47	1	50
1 » Ajde.....	1	30	1	30
1 » Ovsá.....	1	5	1	6